

Åben Anonym Rusmiddelrådgivning

Pilotprojekt på to erhvervsuddannelser i København med fokus på kvalificeret anonym rusmiddelrådgivning med henblik på at sikre en tidlig opsporing, forebygge længerevarende misbrug og støtte den enkelte unge i uddannelsesforløbet.

Fra: PsykiatriFonden
Til: Bevillingsgivere og samarbejdspartnere
Dato: 31. januar 2013

Indholdsfortegnelse

1.0 Indledning.....	3
2.0 Tilgang og metode.....	3
2.2 To skoler.....	3
2.3 Anonymitet.....	3
2.4 Mødet med den unge.....	4
3.0 Samtalernes indhold og rådgivernes indsats.....	4
3.1 Typer af samtaler/forløb:.....	4
3.2 Samtalernes indhold.....	4
3.3 Rådgivernes opgaver.....	5
4.0 Resultater.....	5
4.1 Problemgivende forbrug, sociale problemer og psykiske udfordringer.....	5
4.2 Forbrug ved afslutning af projektet.....	6
5.0 Læring og anbefalinger.....	6
5.1 Organisering.....	6
5.1.1 Ledelsesopbakning.....	6
5.1.2 Ankerperson.....	6
5.1.3 Eksterne rådgivere.....	6
5.1.4 Samarbejds møder med skolerne.....	6
5.1.5 Samarbejds møder med rusmiddelcentre.....	7
5.2 Praktiske forhold.....	7
5.3 Synlighed.....	7
5.4 Synenergien mellem rusmiddelundervisning og rusmiddelrådgivning.....	7
5.5 Brobygning.....	7
6.0 Konklusion.....	8
Bilag 1: Oversigt over brobygning.....	10
Bilag 2: Problemgivende forbrug, sociale udfordringer og psykiske udfordringer.....	11
Bilag 3: Et typisk forløb i den åbne anonyme rusmiddelrådgivning.....	13

1.0 Indledning

Pilotprojektet Åben Anonym Rusmiddelrådgivning er blevet tilbudt to erhvervsuddannelser i København i 2012. Indsatsen har haft et meget forskelligt liv på de to uddannelser: På TEC Gladsaxe var efterspørgslen på rådgivningen stor fra projektets start – på KTS Frederiksberg nåede efterspørgslen på rådgivningen aldrig op på det forventede niveau. Dette betyder, at vi ikke har nået vores målsætninger. Vi har til gengæld lært meget af de udfordringer, vi har haft med at få elever til at benytte sig af vores rådgivningstilbud på KTS Frederiksberg - og disse vanskeligheder har været med til at tydeliggøre, hvorfor rådgivningen har fungeret så godt på TEC Gladsaxe. Vi vil i nærværende rapport komme ind på vores tilgang og metode til den åbne anonyme rusmiddelrådgivning, resultaterne af pilotprojektet samt anbefalinger til, hvordan lignende projekter kan startes op.

”Den åbne anonyme rusmiddelrådgivning har været en stor succes på TEC Gladsaxe. Jeg kan se, at det nytter – og det gør en forskel for eleverne på vores skole. Rådgiverne har en stor viden, som vi ikke har på skolen – og i samarbejde hjælper vi eleverne videre til den rette behandling. Det har været suverænt godt at samarbejde med rådgiverne”. (Mentor Helene Christensen, TEC Gladsaxe)

2.0 Tilgang og metode

2.1 Placering

Den åbne anonyme rådgivning er foregået ude på skolerne – en fast halv dag hver anden uge fra kl. 9.00-13.00. I dette tidsrum har eleverne individuelt eller i gruppe haft adgang til de to rådgivere uden på forhånd at have lavet en aftale. Beslutningen om at placere rådgivningen ude på skolerne skyldes, at vi ved, at mange unge med et problemgivende forbrug af rusmidler ikke selv opsøger de eksisterende kommunale rusmiddelcentre – noget som også er dokumenteret af Center for Rusmiddelforskning. For at nedbryde de barrierer/forbehold som mange unge har, når det drejer sig om at søge hjælp til et rusmiddelproblem, er rådgivningstilbuddet netop placeret ude på skolerne.

2.2 To skoler

Vi har etableret rusmiddelrådgivningen på 2 skoler – TEC Gladsaxe og KTS Frederiksberg. Ved at arbejde ud fra de samme rammer på to skoler, har vi fået et godt indblik i de lokale rusmiddellandskaber, arbejdskulturer og forskellige elevgrundlag. Ud fra et kendskab til skolerne og elevgrundlaget kan vi vurdere de forskellige behov for en rusmiddelrådgivning, og vi har brugt erfaringerne fra den ene skole på den anden - og omvendt.

2.3 Anonymitet

Erfaringerne viser, at det er helt centralt, at rusmiddelrådgivningen fungerer som et åbent og anonymt tilbud. Åbenheden består i, at alle elever som er indskrevet på den pågældende skole har mulighed for at benytte sig af tilbuddet. Anonymiteten fordrer, at elever som er motiveret for et forløb, men samtidigt ønsker at henvende sig uden at involvere andre, benytter sig af rådgivningen. Det har sågar været muligt at tale med rådgiverne uden at oplyse sit navn, klasse eller andre personlige oplysninger.

Trygheden om anonymitet og et fortroligt samtalerum styrker den indledende kontakt og er med til at øge motivationen blandt eleverne. De fleste har dog – enten fra starten eller undervejs i samtaleforløbet – været afslappede omkring anonymiteten og har ikke haft problemer med inddragelse af andre aktører - hverken internt og eksternt.

2.4 Mødet med den unge

Rådgivernes tilgang til eleverne og måde at afholde samtalerne på er baseret på en fordomsfri og ligeværdig dialog. Eleverne er blevet mødt i øjenhøjde og med stor anerkendelse og forståelse for, at det kan være svært at slippe et rusmiddel og tage hul på en forandringsproces. Det er eleverne, der har haft det afgørende ord om samtalerne indhold og form samt formuleret deres ønsker og mål med forløbet.

3.0 Samtalernes indhold og rådgivernes indsats

3.1 Typer af samtaler/forløb:

Rusmiddelrådgivningen er tiltænkt og etableret som et tilbud, der skal favne bredt og imødekomme elevernes forskellige situation og behov. Rådgivningen har derfor tilbudt åbenhed i forhold til samtalen form og indhold samt hvor samtalen afholdes. De fleste samtaler er individuelle forløb, hvor eleverne møder med egne udfordringer omkring et eller flere rusmidler. Andre benytter sig af muligheden for gruppesamtaler, mens nogle profiterer af, at samtalen foregår under en gåtur eller på en bænk i åbne omgivelser. Også pårørende til nærtstående personer med et rusmiddelproblem har benyttet sig af rusmiddelrådgivningen.

Denne form for smidighed understøtter projektets målsætning om at være et let tilgængeligt rådgivningstilbud på de unges præmisser. Det faste lokale og tidspunkt skaber tryghed og struktur for nogle, mens andre værdsætter muligheden for fleksibilitet og variation i samtalerne form.

3.2 Samtalernes indhold

Rusmiddelrådgivningen er etableret og tænkt som et tilbud, hvor konsekvenserne af et problemgivende forbrug af rusmidler udgør et naturligt omdrejningspunkt. Situationen er dog mere kompleks og forenkler sig sjældent til et simpelt overforbrug af et eller flere rusmidler. Oftest er der bagvedliggende omstændigheder og forhold, som forårsager brugen af rusmidler og gør det umuligt at isolere rusmidlerne som en enkeltstående problemkilde. Derfor giver det ikke mening kun at fokusere på rusmidlerne og omfanget af forbruget. Det er nødvendigt at se på den samlede situation og rådgive ud fra et helhedsorienteret perspektiv, da det ofte er disse ”andre forstyrrende faktorer”, der er årsag til et misbrug.

Rusmiddelrådgivningen viser, at rådgivningen berører en bred vifte af alvorlige sociale problemstillinger og mistrivselssområder som f.eks. familiære- og opvækstbetingede problemstillinger, økonomiske udfordringer, boligløshed, kriminalitet og ensomhed samt psykiske problemer af forskellig karakter. I de fleste tilfælde må rådgivningen omhandle disse faktorer før en eventuel forandring af et rusmiddelproblem kan effektueres. Rusmidlerne kan i den sammenhæng ses som en mestringsstrategi for den pågældende elev i forsøget på at holde problemerne på afstand eller være i stand til at fungere i en presset hverdag. Mestringsstrategien er særligt tydelig for den betydelige gruppe af elever med psykiske problemer, hvor rusmidlerne ofte erstatter eller supplerer medicinske præparater og dermed tager form af selvmedicinering.

I forhold til de specifikke rusmidler har rådgiverne erfaret en klar fordeling set ud fra de samlede henvendelser og forløb hidtil.

1. Hashen er ubetinget det stof, som de fleste elever har henvendt sig omkring og oplevet problemer med.

2. Kokain, Speed og Ecstasy: En betydelig del af de elever, som har benyttet rusmiddelrådgivningen oplever negative konsekvenser, som følge af et fast forbrug af de centralt stimulerende rusmidler.
3. På trods af, at alkohol er unge danskeres klart foretrukne rusmiddel viser det sig, at problemerne forårsaget af et overforbrug af hash og de centralt stimulerende stoffer har fyldt markant mere end alkoholen blandt eleverne i rusmiddelrådgivningen.

3.3 Rådgivernes opgaver

Rådgivernes opgave har været, at:

- Etablere kontakt og skabe tillid
- Afdække elevens samlede situation
- Vedligeholde og styrke motivationen
- Så frø til forandring
- Hjælpe eleven med at definere mål og delmål
- Støtte og vise omsorg
- Synliggøre processen for eleven
- Bygge bro og henvise til yderligere hjælp

4.0 Resultater

Inden projektets start havde projektet en målsætning om, at mellem 80-100 elever skulle gøre brug af vores rådgivningstilbud. Disse mål har vi desværre ikke helt kunne indfri, hvilket fremgår af følgende oversigt.

Forløb	KTS Frederiksberg	TEC Gladsaxe	I alt
Piger	3	12	15
Drenge	12	29	41
I alt	15	41	56

Desuden havde projektet en målsætning om, at rådgiverne byggede bro til et kommunalt behandlingstilbud for 60% af de unge, som de vurderede havde behov herfor ved projektets afslutning. Ved projektets afslutning er der blevet bygget bro for 85% af elever; heraf blev 38% brobygget til en ekstern rusmiddelrådgivning, 24% til et kommunalt behandlingstilbud samt 15% til psykiatrien (se bilag 1 for at få et samlet overblik over de tilbud, der er blevet bygget bro til). Eleverne havde i gennemsnit 2,9 individuelle samtaler med en af de to rådgivere. Fem unge benyttede sig af tilbuddet om grupperådgivning – heraf modtog tre af dem også individuelle samtaler. En af pigerne fra TEC Gladsaxe afsluttede et forløb, men havde begyndte derefter i rådgivningen igen, og har derfor haft to forløb.

4.1 Problemgivende forbrug, sociale problemer og psykiske udfordringer

Under samtalerne blev det registreret, hvilket problemgivende forbrug af rusmidler de unge har. Topscoreren blev hash, som 71% af de rådgivne unge har et problemgivende forbrug af. Dernæst blev alkohol fremhævet af 20% af de unge og 20% nævnte, at de benyttede sig af rådgivningen pga. pårørendes forbrug af rusmidler.

71% af de unge var også socialt udfordret. Heraf fortalte 44% af de unge, at de havde opvækst- og familieproblemer. I forbindelse med de sociale udfordringer fyldte pårørende problematikker (boligproblemer, psykisk syge forældre, misbrugende forældre etc.) igen meget for de unge - 33%

af de socialt udfordrede unge nævnte, at det var et problem. 24% påpegede, at de var udfordret af økonomiske problemer.

47% af de unge i rådgivningen, havde psykiske problemstillinger (heraf nævnte seks af de unge to psykiske udfordringer og én nævnte tre psykiske udfordringer). De psykiske problemer, der blev nævnt mest var skizofreni, tristhed/depressiv samt ADHD/ADD – alle lidelser blev nævnt af 11% af de rådgivne unge. (I bilag 1 findes en tabel over det skadelige forbrug af rusmidler, sociale problemer samt psykiske udfordringer).

4.2 Forbrug ved afslutning af projektet

Ankerpersonen på TEC Gladsaxe har fuldt op på alle de elever, som har gjort brug af rådgivningstilbuddet ved projektets afslutning. Hun har meldt tilbage til rådgiverne, at 29% af de elever, som har gjort brug af tilbuddet nu er ude af deres misbrug, og 43% har nedsat deres misbrug. Mange er fortsat i behandling, og vil forhåbentlig få hjælp til at komme helt ud af deres misbrug.

5.0 Læring og anbefalinger

5.1 Organisering

Der er nogle afgørende organisatoriske forhold, som skal være på plads inden opstart af et rådgivende tilbud. Det drejer sig om følgende:

5.1.1 Ledelsesopbakning

Det er nødvendigt for et succesfuldt projekt, at ledelsen på uddannelsesinstitutionen bakker op om det nye tiltag. Ledelsen skal afsætte tid til de ressourcepersoner, der skal være med til at i gangsatte projektet på uddannelsen – og de skal sørge for, at der er et egnet lokale tilgængeligt (se nærmere herom under 'Praktiske forhold').

5.1.2 Ankerperson

Det er afgørende for et succesfuldt projekt, at der er en ankerperson på skolen, som kender eleverne. Denne person skal bidrage med at etablere tilbuddet på skolen og hjælpe eleverne med at gøre brug af tilbuddet.

5.1.3 Eksterne rådgivere

Det har været meget gunstigt, at rådgiverne er kommet udefra og dermed ikke er en del af skolens personale. Det er for mange elever lettere at tale med nogle udefrakommende rådgivere, som de ikke skal se i øjnene hver dag – end at tale med nogle interne vejledere på skolen. Det giver dem mulighed for at være anonyme og samtidig bevare en uddannelsesidentitet over for medstuderende og skolen, hvilket gør, at de tør åbne mere op for deres problematikker. Dette bekræftes også af CeFUs forskningsbaserede evaluering af PsykiatriFondens projekt 'Trivselspolitikker på EUD' fra 2012.

5.1.4 Samarbejds møder med skolerne

Inden opstart af projektet blev der afholdt samarbejds møder med de to skoler, hvor der blev afstemt forventninger til rådgivningen. Ved opstartsmøderne blev der aftalt datoer for både evalueringsmøder midt i forløbet og afsluttende møder. På den ene skole blev statusmødet aflyst, fordi rådgivningen gik så godt, at det var unødvendigt at samles til et evalueringsmøde. På de afsluttende møder med skolerne blev forløbet og processen evalueret.

5.1.5 Samarbejds møder med rusmiddelcentre

Inden projektet startede op afholdte PsykiatriFonden samarbejds- og telefonmøder med forskellige rusmiddelcentre i de to kommuner, som skolerne ligger i. Vi har været i dialog med FKRC (Frederiksberg Kommune), U-Turn (Københavns Kommune) og Rusmiddelcentret i Gladsaxe for at fortælle om vores nye tilbud på skolerne, og der er etableret et fint samarbejde med centrene, som har lettet brobygningen (se nærmere herom senere i afsnittet 'Brobygning').

5.2 Praktiske forhold

Det er nødvendigt med nogle faste rammer omkring tilbuddet. Det betyder, at skolen stiller et passende lokale til rådighed, således at rådgivningen altid foregår i samme lokale, da dette skaber tryghed og struktur for de unge omkring tilbuddet. Lokalet skal helst være centralt placeret på skolen, så det er let at finde for eleverne – og det må gerne ligge tæt på de øvrige vejledningstilbud på skolen.

5.3 Synlighed

Fra starten var der planlagt den samme synlighed på de to skoler: Korte præsentationer af tilbuddet til alle elevhold, mindre oplæg til lærerne og plakater om tilbuddet på skolerne. På den ene skole var dette tilstrækkeligt, og rygtet om tilbuddet spredte sig hurtigt blandt eleverne – godt hjulpet på vej af ankerpersonen på skolen. På den anden skole viste det sig dog hurtigt, at efterspørgslen på rådgivningen ikke var tilstrækkelig stor. Derfor blev alle nye grundforløb undervist i 'Unge og rusmidler', som er et af PsykiatriFondens Ungdomsprojekts undervisningstilbud til erhvervsuddannelser.

5.4 Synenergien mellem rusmiddelundervisning og rusmiddelrådgivning

"Flere af lærerne har givet mig en tilbagemelding om, at undervisningen har været rigtig god – og at det har været godt med tilbuddet om den åbne anonyme rusmiddelrådgivning. De to tilbud har suppleret hinanden rigtig godt. Vi kan nu snakke mere åbent om problemerne og de unge kan få hjælp". (Mentor Helene Christensen, TEC Gladsaxe)

PsykiatriFondens Ungdomsprojekt tilbyder erhvervsuddannelser og produktionsskoler i København og på Frederiksberg samt deres satellitinstitutioner gratis undervisning i bl.a. 'Unge og rusmidler'. Det har vist sig at have en positiv effekt på opmærksomheden og henvendelserne i rusmiddelrådgivningen, når rådgiverne også har undervist eleverne på skolerne i en workshop om rusmidler. Flere elever er blevet bevidste om rusmiddelrådgivningens eksistens på baggrund af undervisningen. Rådgiverne har (som undervisere) kunne "reklamere" for tilbuddet og samtidigt har eleverne kunnet vurdere rådgivernes viden og kompetencer ud fra undervisningen.

Rusmiddelundervisningen har på den måde været med til at bane vejen for nogle elever, da flere har givet udtryk for at undervisningen havde stor betydning for at de valgte at henvende sig. Særligt på skolen hvor tilbuddet ikke blev brugt så meget fungerede undervisningen som et redskab til at få flere elever til at benytte sig af rådgivningen.

5.5 Brobygning

I Danmark er kommunerne forpligtet til at tilbyde og iværksætte et behandlingstilbud til stofmisbrugere, der søger om hjælp ift. deres stofmisbrug, jf. Servicelovens § 101. Denne form for handleforpligtelse har rusmiddelrådgivningen ikke været underlagt. Det betyder imidlertid ikke, at rådgiverne fralægger sig et ansvar for at tage hånd om de elever, som ønsker et tilbud og en indsats der rækker ud over de rådgivende samtaler på skolerne – f.eks. et reelt behandlingsforløb på et rusmiddelcenter. I de tilfælde agerer rådgiverne som brobyggere ved at undersøge og synliggøre handlemulighederne for den enkelte elev.

Rådgiverne påtager sig en koordinerende og aktiv rolle i brobygningsprocessen ved at etablere kontakt til relevante aktører og lave konkrete aftaler til/for eleverne. Lige netop denne intervenserende og brobyggende støttefunktion har vist sig afgørende for, om eleverne har fulgt op på ønsket om forandringer.

Brobyggerfunktionen er også nyttig internt på skolerne, da rådgiverne – når de unge tillader det – samarbejder og videregiver relevante informationer til kontaktlærere, mentorer og studievejledere.

Brobyggerfunktionen i rusmiddelrådgivningen dækker over følgende områder:

- Viden om den enkelte elev og indblik i pågældendes situation, udfordringer og ressourcer.
- Viden om lovgivning og rettigheder.
- Lave research på mulige tiltag og handlemuligheder.
- Synliggøre handlemuligheder og formidle dem til eleverne.
- Koordinere processen og skabe overblik for eleven, eventuelt ved hjælp af en skitseret handleplan og/eller netværksdiagram.
- Skabe kontakt til relevante aktører og videreformidle vores viden og bekymring til disse.
- Lave konkrete aftaler, eller sikre at eleven får etableret kontakt og lavet en aftale, så der bliver handlet konkret på ”første skridt” mod yderligere hjælp og støtte.
- Følge op og samle op på nye udfordringer undervejs, så eleven oplever at blive støttet.
- Synliggøre processen så eleven får indblik i en eventuel positiv og progressiv udvikling.

Som det fremgår af de mange ovenstående punkter har brobygningsfunktionen spillet en central rolle i rusmiddelrådgivningen, da eleverne i høj grad har haft brug for hjælp til at navigere i systemet. 85% af de elever, som har benyttet sig af tilbuddet, har fået hjælp til brobygning.

Overblik over brobygningskontakter:

- Mentorer, studievejledere og kontaktlærere på de to skoler.
- Rusmiddelcentre og ambulante behandlingsinstitutioner.
- Kommuner – socialcentre (boligkontorer, hjemløseenheder, voksen og handicapafdelinger, misbrugskonsulenter, støtte-kontaktpersonsordninger) og ydelsescentre (enkeltydelsesansøgninger).
- Politi, arresthuse og kriminalforsorgen (afsoningskontoret + fodlænkeafdelingen).
- Boligselskaber, CIU og KKiK.
- Læger, psykiatere, Opus samt psykiatriske hospitaler og afdelinger.
- Ventilen, Ensomung samt sports- og fritidsklubber.

6.0 Konklusion

Efterspørgslen på rådgivningen viste sig at være lille på den ene skole og meget stor på den anden. Grunden for succesen skyldes forskellige faktorer: Ankerpersonen på skolen hjalp projektet godt i gang og hun var løbende i projektets periode et godt bindeled mellem eleverne på skolen og rådgivningen. Desuden var der mange af de unge på skolen, som ønskede at få hjælp – og det viste sig, at deres problemstillinger var meget komplekse (de havde ofte både problemgivende forbrug af rusmidler, sociale udfordringer samt psykiske problemstillinger).

Synergien mellem PsykiatriFondens Ungdomsprojekt og den åbne anonyme rusmiddelrådgivning har vist sig stor. Det har fungeret godt, at eleverne er blevet undervist i den dialogbaserede workshop 'Unge og rusmidler'. Her har de fået viden om rusmidler, bivirkninger og psykisk sårbarhed – og er blevet præsenteret for den åbne anonyme rusmiddelrådgivning. Specielt op den ene skole har mange unge taget imod tilbuddet om hjælp, og der er blevet bygget bro for 85% af de elever, som har snakket med en af rådgiverne.

Der er en tæt kobling mellem psykiske og sociale problemer og et problemgivende forbrug af rusmidler. Ved at tilbyde elever på ungdomsuddannelser åben anonym rusmiddelrådgivning kan vi hjælpe dem med deres problemgivende forbrug, men også brobygge til andre tilbud, som kan hjælpe eleven til at håndtere sine psykiske og sociale problemstillinger og blive i stand til at gennemføre sin ungdomsuddannelse. Hvis regeringens målsætning om, at 95% af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse, må uddannelserne indrette sig på en sådan måde, at også sårbare elever kan gennemføre den. Den åbne anonyme rusmiddelrådgivning har vist sig, at være et rigtigt godt støttende tilbud til at hjælpe sårbare elever til bedre at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse.

Bilag 1: Oversigt over brobygning

Brobygning

	Antal unge	Procentdel af de rådgivne
Egen læge	6	11%
Ekstern rusmiddelrådgivning	21	38%
Kommunalt behandlingstilbud	13	24%
Mentor	15	27%
Psykiatrien	8	15%
Studievejleder	11	20%
Anden brobygning	9	16%

For nogle elever har det været nødvendigt at bygge bro til flere forskellige tilbud, hvorfor den samlede procentdel af rådgivne overstiger 100%. I projektet er der bygget bro bygget bro for 47 unge, hvilket svarer til 85% af alle rådgivne.

Bilag 2: Problemgivende forbrug, sociale udfordringer og psykiske udfordringer

Problemgivende forbrug

	Antal unge	Procentdel af de rådgivne
Alkohol	11	20%
Amfetemin	6	11%
Ecstasy	7	13%
Hash	39	71%
Kokain	9	16%
LSD	1	2%
Pårørende problematik	11	20%
Svampe	3	5%
Andet skadeligt forbrug	4	7%

(29% af de rådgivne angav skadeligt forbrug af flere forskellige rusmidler)

Sociale udfordringer

	Antal unge	Procentdel af de rådgivne
Boligproblemer	10	18%
Handicap	2	4%
Integrationsproblemer	2	4%
Kriminalitet	8	15%
Opvækst- og familieproblemer	24	44%
Problemer ifht. arbejdsmarkedet	4	7%
Problemer ifht. skolegang og indlæring	9	16%
Pårørende problematikker	18	33%
Økonomiske problemer	13	24%
Andre sociale udfordringer	7	13%

(71% af de rådgivne har haft en eller flere sociale udfordringer)

Psykiske udfordringer

	Antal unge	Procentdel af de rådgivne
ADHD/ADD	6	11%
Angst	4	7%
Borderline	2	4%
Ensomhed	3	5%
Hjerneskade	1	2%
Mobning	2	4%
Skizofreni	6	11%
Socialfobi	3	5%
Stress	1	2%
Tristhed/depressiv	6	11%
Udviklingsforstyrrelser	1	2%

(47% af de rådgivne har haft en eller flere psykiske udfordringer)

Bilag 3: Et typisk forløb i den åbne anonyme rusmiddelrådgivning

Efter en informationsrunde på den ene af erhvervsuddannelserne henvender en pige sig efterfølgende til sin studievejleder, fordi hun ønsker hjælp fra den åbne anonyme rusmiddelrådgivning. Pigen har komplekse sociale, psykiske og rusmiddelorienterede problemstillinger og giver udtryk for, at hun ikke kan overskue sin situation og ikke aner hvor og hvordan hun skal få hjælp.

Ved første besøg i den åbne anonyme rusmiddelrådgivning afdækker hun sammen med en rådgiver de aktuelle problemstillinger. Den problemstilling der fylder mest, er den meget lange ventetid på en psykiatrisk afdækning af den angst, hun oplever i sit liv. Indtil for ganske nylig kunne hun dæmpe angsten med en joint eller to om aftenen. Men det seneste halve år er den beroligende effekt fra jointen blevet udskiftet med en kraftig forstærkning af angstfølelsen. Hun har forsøgt at dæmpe sin angst på andre måder, men oplever en trang eller behov for at ryge, der virker stressende, når hun ikke ryger. Og hun er bange for angsten, som jointen nu forstærker. Pigen giver udtryk for et ønske om hjælp til følgende:

- Få en psykiatrisk afdækning hurtigst muligt.
- Få indblik i behandlingstilbud i forhold til hashforbruget.
- Søge om mulighed for økonomisk støtte til transport (engangsydelse i kommune).
- Holde fast i uddannelsen, hvis det er muligt.

Rådgiveren og pigen aftaler, at rådgiver får skriftlig fuldmagt til at undersøge, hvordan pigen bedst får hurtig hjælp. På næste møde laves en plan, der sigter mod at 'åbne døren' hurtigere til en psykiatrisk afdækning/behandling og samtidig afsøges de kommunale behandlingstilbud for misbrug, der tilbydes borgere i pigens hjemkommune. Ved tredje møde har rådgiveren haft kontakt med psykiatrisk afsnit, som har tilbudt en akut psykiatrisk afdækning. Rådgiveren har desuden faciliteret en forsamtale med en kommunal misbrugskonsulent. Pigen og rådgiveren aftaler, at tales ved over mail og telefon når hun har været hos psykiater og haft første møde med misbrugskonsulent. Hun melder tilbage, at psykiateren har vurderet, at hun har en alvorlig grad af angst, og hun får at vide, at det ikke er muligt at tilbyde medicinsk og terapeutisk behandling, før hun er ophørt med at ryge hash. Dette gør hende rigtig stresset og ked af det, for hun oplever angsten som svært begrænsende i forhold til hendes liv, og ønsker at få hjælp her og nu.

Hun oplever abstinenser, når hun ikke ryger hash – og hun føler, at angsten nærmest "overtager hele hendes sansesystem". Desuden er det en udfordring, at hendes kæreste ryger hver aften og de få venner hun har ryger også hash sammen, når de hænger ud.

Rådgiveren begynder at afsøge kommunale ambulante misbrugsbehandlingstilbud, som tager udgangspunkt i en forståelse af, at denne pige har alvorlig angst, som hun forsøger at kontrollere ved hjælp af et selvmedicinerende hashforbrug. En strategi som er ophørt med at virke, og som har den direkte modsatte effekt end tilsigtet, da den øger angsten, ubehaget og tristheden. Målet er, at hjælpe pigen ind i en behandlingsform, der arbejder med både psykiatriske og rusmiddelorienterede problemstillinger, som i mange fagkredse defineres som "dobbelt-diagnoser". Efter flere telefonsamtaler og mailkorrespondance med pigens misbrugskonsulent i hjemkommunen tilbydes hun et forløb hos et privat ambulante behandlingstilbud (finansieret af hjemkommune), som har specialiseret sig i at arbejde med unge, som er udfordret af "dobbeldiagnoser". Samtidig sikres det at hun får økonomisk støtte til transport til uddannelse og ambulante behandling.

Rådgivningsforløbet afrundes da pigen har været til sin første ambulante behandling. Sammen laver de en handleplan for behandlingsforløbet, samt et optegnet netværksdiagram over alle de mennesker, der ønsker og har mulighed for at hjælpe pigen med at opnå sit mål om at få nye strategier til at håndtere sin angst på andre måder end ved et misbrug og fastholde sin ambition om at færdiggøre sin uddannelse.